

Tevens per e-mail: omgevingsbeleid@pzh.nl

AANTEKENEN

Provincie Zuid-Holland College van Gedeputeerde Staten Team Omgevingsbeleid Postbus 90602 2509 LP DEN HAAG

Datum 30 mei 2022

Ons kenmerk andeld door

AM-220530-B-00198-ASvW

Attorney-Client

wonen

Onderwerp Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder Zuidplas - GOM Zuidplaspolder - AJ.821433

Geacht College,

werken

Met belangstelling heeft GOM Zuidplaspolder ("GOM") kennisgenomen van de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder ("Ontwerp-Herziening"), die met ingang van 19 april jl. ter inzage ligt. Het betreft een partiële wijziging van de Omgevingsverordening Zuid-Holland en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland. Langs deze weg maken wij graag onze zienswijze naar aanleiding van deze Ontwerp-Herziening aan u kenbaar.

voorzieningen

1, Inleiding

- Al vanaf de jaren '90 is sprake van plannen voor woningbouw in het onderhavige gebied, dat 1.1. onderdeel uitmaakte van het Groene Hart. In de Nota Ruimte (2004) werd het onderhavige gebied aangewezen als locatie voor grootschalige woningbouw, en wordt de Provincie aangewezen als aanjager. De Zuidplaspolder verloor bij deze Nota Ruimte haar status als onderdeel van het Groene Hart. Voorts werd in 2004 door de Stuurgroep RZG Zuidplas de Interregionale structuurvisie (ISV) driehoek Rotterdam - Zoetermeer - Gouda - Zuidplas vastgesteld.
- De meest betrokken overheden, waaronder de Provincie, richtten in 2004 de 1.2. gemeenschappelijke regeling Grondbank RZG Zuidplas ("Publieke Grondbank") op. De Provincie neemt deel in de Publieke Grondbank. Ook GOM en rechtsvoorgangers, waaronder Stichting Woonbron, hebben in de periode tot en met 2005, op basis van het aan hen bekende overheidsbeleid, circa 170 hectare grond (in de toekomst) bestemd voor woningbouw aangekocht. GOM is een samenwerking van vijf partijen, Heijmans, AM, Amvest, ASR en Woonbron, die allen hun sporen binnen de woningmarkt ruimschoots hebben verdiend: gebieds- en projectontwikkelaars, beleggers en corporatie.

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

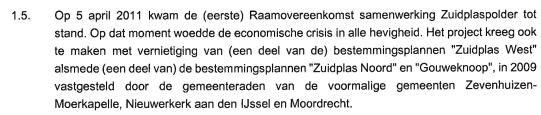
Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

1.3. In 2006 kwam een Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) tot stand tussen de (voormalige) gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel, Moordrecht, Zevenhuizen-Moerkapelle, Gouda en Waddinxveen. In het ISP werd vastgelegd dat in de Zuidplaspolder 15.000 - 30.000 woningen ontwikkeld zullen worden. De eerste drie gemeenten fuseerden per 1 januari 2010 tot de gemeente Zuidplas ("de Gemeente") vanuit de visie dat de betreffende woningbouwontwikkeling het beste vanuit één publiekrechtelijk bevoegde gemeente kan plaatsvinden.

1.4. Op 7 mei 2008 werd tussen de voormalige gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht en de Provincie enerzijds, en (een rechtsvoorgangster van) GOM anderzijds, de Intentieovereenkomst tot Samenwerking inzake Planvorming Rode Waterparel gesloten. De Intentieovereenkomst had tot doel (zie artikel 3) om "gezamenlijk te doen onderzoeken hoe de realisering van de Rode Waterparel vanaf 2009 tot 2020 kan worden vorm gegeven, waartoe onder meer de mogelijkheid van grondruil wordt onderzocht teneinde zoveel mogelijk grond in de Rode Waterparel te kunnen ontwikkelen".

- 1.6. Het bestemmingsplan Rode Waterparel, dat voor een deel van het gebied de bestemming "Woongebied – uit te werken" heeft, werd op 11 augustus 2011 (gedeeltelijk) onherroepelijk.
- 1.7. In juli 2014 werd door Provinciale Staten van Zuid-Holland de Visie Ruimte en Mobiliteit vastgesteld. Daaraan gerelateerd is de Herijkingsnota van Gedeputeerde Staten. Uit deze beleidsstukken volgde het onverminderde streven naar een ontwikkeling van de Zuidplaspolder met gebruik van zowel de private gronden (GOM) als de publieke gronden, waaronder de gronden van de Publieke Grondbank.
- 1.8. Op 24 december 2014 werd de Raamovereenkomst Zuidplaspolder 2014-2016 gesloten. In de Raamovereenkomst is onder meer het volgende bepaald:

wonen

werken

Blad

: 3

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

: Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum

: 30 mei 2022

- 1. Deze verlengde ROK streeft naar een ontwikkeling van de Zuidplaspolder met gebruik van de private (GOM ZPP) en publieke gronden, e.e.a. zoals vastgelegd in het Intergemeentelijke Structuurplan (ISP) Zuidplas 2006 en de daarop gebaseerde bestemmingsplannen en de hierbij behorende uitspraken van de Raad van State. Daarbij wordt ook de door Provinciale Staten van Zuid-Holland in juli 2014 vastgestelde Visie Ruimte en Mobiliteit en de daarbij behorende Herijkingsnota van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland betrokken.
- 2. De uitwerking hiervan is in de ROK beoogd via deelgebiedovereenkomsten voor de te ontwikkelen planonderdelen;
- Voor de locatie Zevenhuizen-zuid zijn inmiddels een raamovereenkomst en een deelplanovereenkomst buiten de ROK aangegaan, aangezien binnen deze locatie ook andere marktpartijen zijn betrokken.
- Voor Moerkapelle-oost en Knibbelweg-oost is geen nadere samenwerkingsovereenkomst met GOM ZPP noodzakelijk vanwege het ontbreken van grondbezit van GOM ZPP binnen die locaties.
- 7. De gemeente wenst naast de planontwikkelingen voor Zevenhuizen-zuid, Knibbelweg-oost en Moerkapelle-oost, welke door haar als prioriteitsgebieden zijn aangemerkt, met GOM ZPP ook andere ontwikkelmogelijkheden (planmatig en op basis van maatwerk) binnen de diverse bestemmingsplannen te onderzoeken. Particuliere ontwikkelingen waarbij geen gronden van GOM ZPP bij zijn betrokken worden daarbij niet uitgesloten.
- De gemeente wenst zich daarbij primair te beperken tot het stimuleren en faciliteren van ontwikkelingen met waar nodig inbreng van haar gronden en/of vanuit de publieke Grondbank.

wonen

werken

- In de kern: de overheid en GOM werken voor de verdere realisatie van de 1.9. woningbouwontwikkeling in de Zuidplaspolder met elkaar samen; gestreefd wordt naar een ontwikkeling van de Zuidplaspolder met gebruik van de private (GOM-)gronden en publieke gronden (art. 1) en zij zullen dat doen via deelgebiedovereenkomsten (art. 2), waarbij gezamenlijk andere ontwikkelingsmogelijkheden worden onderzocht (art. 7). De bij de Raamovereenkomst behorende 'Agenda' vermeldde uitdrukkelijk: onderzoek naar ontwikkeling westlob Rode Waterparel en Nieuwerkerk Noord. De Raamovereenkomst werd formeel gesloten tussen de gemeente Zuidplas en GOM, maar de Provincie was daarbij vanuit haar positie in de Publieke Grondbank nauw betrokken. In de motivering van de maatregelen in de Ontwerp-Herziening (p. 10) verklaart de Provincie dat zij nog steeds een regisserende rol heeft omdat de Provincie voor 40% deelnemer is aan de Publieke Grondbank en ook los daarvan nog eigendommen heeft.
- Ter uitvoering van de Raamovereenkomst en de Agenda heeft GOM vele inspanningen 1.10. verricht en hoge kosten gemaakt. Zo zijn in 2016 plannen gemaakt voor ontwikkeling van Ringvaarthof/ Rode Waterparel en is in samenwerking met de Gemeente voor eigen rekening en risico een tweetal studies uitgevoerd naar de haalbaarheid van Nieuwerkerk Noord. In 2017/2018 heeft dit geresulteerd in een samenvattende notitie (bijlage 1) die als uitgangspunt diende voor de te sluiten samenwerkingsovereenkomst Nieuwerkerk Noord. In 2020 is wederom een haalbaarheidsstudie voor Nieuwerkerk Noord gedaan onder aanvoering van de specifiek hiervoor aangestelde projectleider namens de Gemeente. Nog recent heeft GOM een uitwerking van de locatie Nieuwerkerk Noord aangeleverd ten behoeve van de NEPROMpublicatie "Aanbod versnelling buiten stedelijke locaties" (bijlage 2).

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

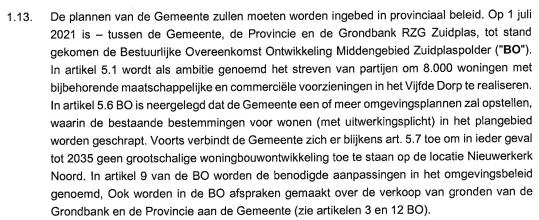
Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

1.11. De samenwerking is ook succesvol geweest, zoals de PPS-constructie in Zevenhuizen-Zuid. GOM heeft zich steeds een betrokken en betrouwbare samenwerkingspartner getoond. Desondanks is de Raamovereenkomst eenzijdig opgezegd.

1.12. De raad van de gemeente Zuidplas heeft op 19 juni 2019 besloten, door middel van de vaststelling en presentatie van de concept-ontwikkelingsvisie voor het Middengebied, om te onderzoeken of in het Middengebied een 'vijfde dorp' met 4.000 woningen kan worden gerealiseerd. GOM heeft daarop in oktober 2019 haar zienswijze gegeven en de Gemeente uitgenodigd om in gesprek te gaan over de ontwikkeling van het Middengebied, met name ook in relatie tot de andere gebieden waarover partijen al jarenlang met elkaar in gesprek zijn. Naast de gemeentelijke Omgevingsvisie, werd in maart 2021 ook het Masterplan Middengebied Zuidplaspolder gepresenteerd. GOM heeft haar visie over deze documenten met de Gemeente gedeeld.

- 1.14. Tegenover de belangen van de publieke grondeigenaren, die in de BO nadrukkelijk aan de orde komen, worden in de BO de belangen van de private grondeigenaren in feite niet genoemd. Integendeel wordt, in het hoofdstuk 'ontwikkelstrategie' van de BO (artikel 11) voorgesorteerd op actieve grondverwerving door de overheden, waarbij *en passant* wordt vermeld dat alleen waar zelfrealisatie aan de orde is, gestreefd wordt naar het afsluiten van anterieure overeenkomsten.
- 1.15. De Ontwerp-Herziening is mitsdien, zo volgt uit het vorenstaande, de uitvoering door de Provincie van hetgeen zij al op 1 juli 2021, zonder afstemming met de overige belanghebbende partijen, met de Gemeente en de Publieke Grondbank bij wijze van bestuursovereenkomst was overeengekomen.

2. Zienswijze

2.1. De Ontwerp-Herziening voorziet er – onder meer – in dat twee potentiële woningbouwlocaties, die nota bene reeds positief bestemd zijn en nog slechts onderworpen aan een uitwerkingsplicht, te weten 'Nieuwerkerk Noord' (183 ha) en 'Rode Waterparel Westlob' (53

werken

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

ha) worden verwijderd van kaart 19 ('Grote buitenstedelijke bouwlocaties (3 ha-kaart)'). In plaats daarvan is de locatie 'Vijfde Dorp' met 325 ha op deze kaart opgenomen, zulks op een andere plek in het Middengebied. Kennisname van de Ontwerp-Herziening leidt GOM tot de navolgende zienswijze, die is onderverdeeld in een procesmatig aspect (§ 2.2), alsmede een inhoudelijk aspect (§ 2.3).

2.2. Procesmatig

2.2.1. Uit de hiervoor weergegeven inleiding volgt dat de inhoud van de Ontwerp-Herziening niet, althans zeker niet primair, is ingegeven door een weloverwogen en doordachte ruimtelijke keuze, waarin ruimte was voor inhoudelijke afwegingen en weging van belangen van (zittende) grondeigenaren. Integendeel is de Ontwerp-Herziening de enkele, voor wat betreft de goede ruimtelijke ordening niet nader onderbouwde, uitvoering van de op 1 juli 2021 tussen de Provincie, de Gemeente en de Publieke Grondbank tot stand gekomen Bestuursovereenkomst. De considerans, eerste en vierde bullet, van het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (bijlage B bij de Ontwerp-Herziening) is hierover zeer duidelijk: het provinciaal beleid wordt – enkel en alleen – in overeenstemming gebracht met de Bestuursovereenkomst.

werken

voorzieningen

2.2.2. Het is GOM bovendien vanuit de gesprekken met de Gemeente bekend dat de keuze voor de locatie, die kennelijk in de Bestuursovereenkomst is vastgelegd, in hoofdzaak is ingegeven door (a) de ligging van de gronden die onder controle zijn van ofwel de Publieke Grondbank, ofwel de overheden (Provincie en Gemeente) zelf, alsmede (b) de wens van de overheden om de regie over de woningbouwontwikkeling (geheel) zelf te voeren en niet meer (contractueel) gebonden te zijn aan de particuliere grondeigenaren. Ook de inhoud van de BO wijst daarop. GOM wijst op de considerans van de BO, onderdelen D, L, N, U en X, sub a en sub c. In laatstgenoemde passages van de BO, waar de in aanmerking genomen belangen zijn vermeld, wordt over het belang van de Provincie vermeld:

"De Provincie heeft tevens privaatrechtelijke belangen aangezien zij circa 42 hectare grond bezit in het Plangebied."

Over het belang van de Publieke Grondbank is vermeld:

"De belangen van de Grondbank vanuit haar eigendomspositie zijn gelegen in ontwikkeling en realisatie van het Plangebied en behoud van waarde van haar gronden."

2.2.3. Belangen van andere partijen, zoals de (grote) private grondeigenaren, waaronder GOM, worden in de BO in het geheel niet vermeld. In feite hangt eigendomsplanologie zoals deze zich thans manifesteert al geruime tijd in de lucht, zoals onder meer blijkt uit het Masterplan van de Gemeente (p. 139) en kaderstellende documenten van de Publieke Grondbank. Reeds in een informatienota aan de gemeenteraad van 16 maart 2012 werd geschreven:

"De door de provincie geïnitieerde ruimtelijke verkenningen voor verdere ontwikkelingen hebben dan ook slechts tot doel om een "stip op de horizon" te

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

creëren voor het langere-termijnperspectief, waarbij niet alleen de woningbouwbehoefte in de Zuidvleugel, maar (vooral) ook het waardebehoud van de gronden binnen de Grondbank een belangrijk Leitmotiv is.

Daarbij moet worden onderkend dat de scoop hiervan inmiddels tot de periode 2030-2040 loopt."

2.2.4. Het behoeft geen betoog dat de Ontwerp-Herziening, in combinatie met de BO, sterk de indruk wekt (i) dat geen sprake is van een integrale afweging van het belang van de goede ruimtelijke ordening, maar een enkele uitvoering van een gesloten Bestuursovereenkomst waaraan gene deugdelijke planologisch onderzoek met relevante afwegingen ten grondslag ligt, en (ii) dat, ten minste voor een belangrijk deel, eigendomsplanologie wordt bedreven, zulks zonder zich de belangen van de private grondeigenaren, die al jaren geleden in overleg met de overheden in toekomstige woningbouw in de Zuidplaspolder hebben geïnvesteerd, (in voldoende mate) aan te trekken.

2.3. Inhoudelijk

2.3.1. Niet alleen strookt de eenzijdige inzet op de noordoosthoek van het Middengebied en het

feitelijk laten vallen van Nieuwerkerk Noord en fase 4 van het Middengebied (hierna: Rode Waterparel Westlob) niet met de afspraken die niet lang geleden tussen de private grondeigenaren en de overheden zijn gemaakt (zie bijvoorbeeld het verslag van het bestuurlijk overleg van 19 februari 2019: "Gemeente wil met GOM samenwerken en tempo maken; GOM heeft grondpositie en er ligt een samenwerkingsovereenkomst"), maar ook vanuit een goede ontwikkelstrategie is dit geen juiste keuze gelet op de reeds onherroepelijke uit te werken woonbestemming in Nieuwerkerk Noord en Rode Waterparel Westlob, inclusief het bestaan van contingenten voor die locatie. In het als <u>bijlage 2</u> bijgevoegde document, opgesteld ten behoeve van de NEPROM en samengesteld uit de studies die heeft gedaan, werd over de in

feite panklare ontwikkellocatie Nieuwerkerk Noord onder meer het volgende vermeld:

"De ontwikkeling staat echter onder zware druk door discussies over contingenten en ontsluiting. Hierdoor dreigen zo'n 2.500 woningen te worden wegbestemd. In deze tijd van woningnood is dat niet uitlegbaar! Zeker ook omdat Nieuwerkerk Noord al vanaf 2009 de woonbestemming heeft en we snel kunnen starten met de ontwikkeling. Daarbij biedt de ontwikkeling veel kansen ten aanzien van bodem, water, natuur, recreatie en landschap. Dit tij dient gekeerd te worden."

2.3.2. Het deel van het Middengebied waar de Provincie – vanuit de BO – thans op focust mist een onherroepelijke uit te werken woonbestemming. Het Vijfde Dorp wordt geprojecteerd op gronden met een voornamelijk agrarische bestemming, waar, c.q. in de directe omgeving waarvan, bovendien diverse (ook intensieve) landbouwbedrijven gevestigd zijn, die tegen volledige schadeloosstelling op onteigeningsbasis zullen moeten uitgekocht en verplaatst. Dergelijke bedrijven vormen, zonder maatregelen, een directe belemmering voor een substantieel deel van de realisering van het Vijfde Dorp. Een andere belemmering is het sinds 2017 in het beoogde Vijfde Dorp gevestigde zonneveld van ca. 17 ha. Dit zonneveld zal

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

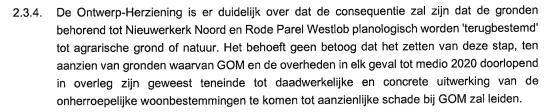
Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

moeten worden verplaatst of opgeheven om de woningbouwontwikkeling mogelijk te maken. Dit zijn substantiële kostenverhogende factoren die de business-case voor het snel doen bouwen van kwalitatief goede woningen geen goed doen. In de Ontwerp-Herziening wordt derhalve het kind met het badwater weggegooid, zonder dat daaraan een deugdelijke motivering ten grondslag wordt gelegd.

2.3.3. In het bestuurlijk overleg van 13 januari 2021 is aan de orde gesteld dat GOM juist in Rode Parel Westlob en in Nieuwerkerk Noord goede mogelijkheden ziet om door snelle en kwalitatieve bouw de hoge druk op de woningmarkt effectief te verminderen. Daarbij heeft GOM aangegeven dat Rode Parel Westlob economisch en ruimtelijk haalbaar is. Het gezamenlijk beoordelen van die haalbaarheid was nu juist de afgesproken vervolgstap ten behoeve van het bestuurlijke overleg. Bovendien brengt GOM in herinnering dat de Gemeente tegenover plannen voor versnelde inzet op Rode Parel Westlob (fase 4 van het Middengebied) tot op heden tegenwierp dat ontsluiting via de N219 en de A20 qua aansluitingen op verkeerskundige problemen zou stuiten. De Gemeente hield GOM voor dat voor focus op het Vijfde Dorp in noordoostelijke richting moest worden gekozen, om daarmee een eenvoudiger aansluiting op de Moordrechtboog mogelijk te maken. GOM moet constateren dat in de huidige plannen de verkeerskundige ontsluiting van het Vijfde Dorp juist (ook) plaatsvindt via de N219 en A20.

2.3.5. Met de keuze voor inzet op het Vijfde Dorp in het noordoostelijk deel, kiezen de publieke partijen in feite zowel voor zichzelf – een snelle benutting van een belangrijk deel van hun eigen gronden, geholpen door het eigen planologisch monopolie – maar (daarmee) waar het betreft de uitgangspositie van de locatie ook voor een juridisch, financieel en planologisch onzeker avontuur. Een solide ruimtelijk-planologische onderbouwing van deze keuze, nog daargelaten dat deze haaks staat op nog in februari 2019 gedane bestuurlijke toezeggingen en een al sedert 2008 bestaande contractuele relatie, hebben wij daarvoor in de Ontwerp-Herziening, noch in de Bestuursovereenkomst waarop deze direct en uitsluitend is gebaseerd, niet aangetroffen.

3. Slot

3.1. Met het vorenstaande is namens GOM de zienswijze gegeven op de Ontwerp-Herziening. Deze zienswijze strekt ertoe dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland met klem wordt verzocht om niet tot vaststelling van de Ontwerp-Herziening over te gaan.

wonen

Onze referentie: AM-220530-B-00198-ASvW

Onderwerp : Zienswijze Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied

Zuidplaspolder

Datum : 30 mei 2022

3.2. Indien daarop prijs zou worden gesteld, zijn wij graag bereid om de inhoud van onze zienswijze nader aan u toe te lichten.

Hoogachtend,

Gebiedsontwikkelingsmaatschappij Zuidplaspolder II C.V.

Voor deze.

Gebiedsontwikkelingsmaatschappij Zuidplaspolder II Beheer B.V.

Namens deze,

werken

Bijlagen:

1. Samenvattende notitie 13-08-2018

voorzieningen

2. NEPROM-publicatie "Aanbod versnelling buiten stedelijke locaties"